

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗЕ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

НА ГОДИНУ	6 дин.
НА ПОЛА ГОДИНЕ	3 "
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ НА ГОДИНУ	9 дин.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА

ЈЕ У ЗДАЊУ

ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте.

Преплату ваља слаћи упућеницом на општински суд а све кореспонденције на уредника.

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.

Неплаћена писма не примају се

Грађанству Вароши Београда

Указом Његовога Величанства Краља Србије Милана Првог, од 13-ог овог месеца, наређени су избори народних посланика. Према томе, са погледом на 25-ти члан изборнога скупштинског закона, Суд општине београдске позива грађане вар. Београда да 17. Септембра ове године дођу у општинску кућу на

ИЗБОРНУ СКУПШТИНУ

ради избора

Два посланика за варош Београд

за трогодишњу (1887, 1888, 1889 годину) скупштинску периоду.

Изборна скупштина отвориће се у 8 часова из јутра тачно, као што наређује 27. члан изборног закона.

На изборној скупштини за избор посланика, има право гласа сваки српски грађанин, који је пунолетан и плаћа држави грађански данак на имање, рад или приход. — Грађански данак сматра се да плаћа онај, који по закону о непосредном порезу да је преко 15 динара на годину (чл. 46 устава, чл. 17 изборног скупштинског закона и чл. 95 зак. о непосредном порезу). — Они који су ослобођени од плаћања порезе, нису лишени права на бирање, ако им оно иначе припада.

По гласу чл. 18-ог изборног закона скупштинског не могу да бирају посланике:

- Скитајући се цигани
- Они, који стоје код других у служби под платом или издржањем, а по закону о непосредном порезу плаћају мање од 15 динара порезе годишње;
- који су осуђени због злочинства, за време докле се не поврате у права;

г.) који су осуђени због престапа, па овај доноси губитак грађанске части, за време док траје губитак права;

д.) који се налазе у затвору или притвору судскоме, због злочинства или престапа поменутог у тачци в.) и г.);

ђ.) они, који су судском пресудом осуђени да су злоупотребом своје власти, претњом, поклоном или обећањем поклона за себе или другога радили да за посланике или поверенике изабрани буду, или они, о којима се докаже да су свој глас продали — за време докле је пресуда одредила

ж.) они, над којима је стециште отворено, до свршетка;

з.) они, који су под старатељством, и најзад

ј.) они, којима последња тачка 48. члана устава бирање забрањује.

Сваки бирач може бити изабран за народнога посланика ако поред главних има још и ове услове:

а.) да је навршио 30 година;

б.) да плаћа годишње преко 30 динара у име **непосредних** пореза и

в.) да не спада у изузете 48-им чланом устава земаљског.

Гласање ће почети, чим се отвори изборна скупштина, дакле у 8 часова из јутра и трајати непрекидно до заласка сунца; а тада ће бирачки одбор, ма да сви бирачи нису дошли и гласали, по чл. 33-ем изборнога закона скупштинског, решити и огласити: **да је изборна скупштина свршена.**

Сваки бирач може само лично дати свој глас. — Алфавитни спискови бирача изложени су на углед у канцеларијама пореског књиговодства општинског надлештва, где се могу разгледати преко целог дана.

По одлуци управне седнице суда општине вар. Београда од 16 Августа 1887 год. АБр. 637

ПРЕДСЕДНИК БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНЕ

Светомир Николајевић

ДЕЛОВОЋ

Спасо Хаџи-Ристић

СЛУЖБЕНИ ДЕО

С А С Т А Н А К

одбора општине београдске 22 августа 1887 године

(по стенографским белешкама)

почетак у 6 часова по подне.

Били: Председник општине: г. Свет. Николајев. Ђ., члан суда: г. Јанаћ М. Јанковић, одборници и заменици г. г. Стево Добривојевић, В. Дучић, М. Валожкић, Н. З. Поповић, К. Петровић, Ј. Дилбер, Н. М. Боди, Сам. Пијаде, Св. Јанковић, Ф. Розелт, П. Матић, Д. Наумовић, А. Богатинчевић, Д. Ђ. Миловановић. Ј. Констандиновић, С. Јосифовић, М. Вељковић, Н. Д. Кики, М. Степановић, М. Ј. Марковић, М. Стевановић. Др. М. Т. Леко, К. Црногорац и Ј. Милановић.

Г. Председник. Господо, једва после дугог времена има сада довољан број одборника, да можемо радити.

На дневном је реду извештај велике комисије изабране још 11 марта ове године, да проучи понуде за водове осветлење и канализацију. Она је тај посао свршила и свој извештај поднела. Желите ли да прочитамо вечерас цео извештај па да донесемо своје решене о целом, или да читамо поједине одломке из извештаја, нар. прво о водоводима, после о канализацији и после о осветлењу и то сада о водоводима а у другој седници о канализацији и т. д. (Чује се: читајте само о водоводима). Ако би пристали да читамо само о водоводима, онда би вечерас могли посвршавати још неке послове (чује се: Сем овога већемо више ништа).

Ја ћу да ставим на гласање.

Г. Коста Петровић. Као што сте господо, из комисијског извештаја видели, ја сам као члан комисије одвојио своје мишљење. Ја имам да дам реч на цео комисијски извештај; и за то бих желио да се извештај прочита у целини. Ово би желио још и зато, што мој говор износи један нов предлог, по коме мислим, да ће се моћи ствар регулисати.

Г. Марко Степановић. Ја би био за то, да се извештај прочита у целини. Истина да ће нам задати доста времена, али опет нужно је да се чита у целини, па да о свему решавамо, нарочито и за то што има и о војено мишљење које целу ствар обухвата. Иначе не знам, како можемо једно без друго читати и решавати.

Г. Стеван Добривојевић. Ја држим да не би требало читати у целини за то, што је и сама комисија извештај свој у одломке поделила. Канализацију за себе, осветлење за себе, а водове за себе, и кад је она тако учинила, за што не би на одломке читали, па онда говорили само о томе, а не у једанпут за све. На што у целини читати, а после говорити о појединости. Ја држим да је корисније да се чита сваки одломак за себе, па за то тако и предлажем (Чује се: врло добро).

Г. Димитрије Миловановић. Ја сам за то, да се сада чита извештај у целини, па да о свему решавамо. Цео извештај сад читати боље је и е тога, што се види, да се врло тешко у оволиком броју састајемо у одборске седнице. На што остављати за другу седницу, па онда да

се за осветлење и канализацију продужава по месец и два, кад се све то може и сад решити.

Г. Председник. Ја ћу ово ставити на гласање.

Ко је за то, да се чита цео извештај, тај нека каже „за“ а ко је против, нека каже „против“ (настаје гласање)

После гласања.

Гласало је 10. одборника за, а 12 против, и тако је већином гласова решено, да се и вештај чита посебице. Изволте чути извештај о водоводима. (деловођа чита) Прочитано.

Сад сте чули извештај комисије о водоводима. Један члан те комисије г. Коста Петровић одвојио је мишљење. Држим да треба да чујемо и његово мишљење. (Чује се: да чујемо)

Г. К. Петровић. Господо! Чулисте извештај комисије, м лим вас да чујете и мојих неколико речи, којима сам рад објаснити: зашто сам се, као члан комисије одвојио од већине, за што сам на извештају написао да се не слажем са извештајем, који вам је сад прочитан.

На првоме месту ваља ми споменути: да се ја не одвајам од већине комисијске с тога што налазим да су добивене понуде апсолутно добре, и да их с тога не треба одбацити, као што то одбору предлаже комисија. Не, други је разлог, други су обзир, који су ме руководили и руководе те се са мишљењем већине комисијске не могу да сложим.

Ма да и сам налазим да се ни једна од добивених понуда не би могла у целини са коришћу примити; ма да дакле и сам у неколико делим мишљење већине комисијске — при свем том ја висам опет за то, да се понуде овако на пречац одбацују.

Ја ћу покушати да вам изнесем разлоге, по којима мислим да понуде не треба засад, не треба овако на пречац одбацити; а ваше је поеле да процените и пресудите: да ли су разлози моји умесни и јаки, да ли је мишљење моје исправно. Само вас једно, господо молим процењујте и судите овај мој говор пажљиво и хладно, јер то од вас тражи колико озбиљност и важноет самога питања, толико и још више то од вас тражи и углед општине наше.

Да пређем на ствар. Као што знате, општински је одбор предајући изабраној комисији добивене понуде за водове, осветлење и канализацију, замолио комисију да му она одговори: 1, која је од поднесених понуда најбоља, и 2, да ли је и та најбоља понуда таква да је општина с' коришћу може примити.

У колико је мени бар познато, општински одбор, упућујући комисији добивене понуде, био је тиме намеран: да, користећи се мишљењем својих стручњака, приђе већ једном сасвим одсудно и „озбиљно к' остварењу ових великих послова општ неких. Доносећи ову одлуку своју, одбор је њоме тежио да од својих стручњака добије мишљење и суд о путу, којим му ваља поћи, о основи, на којој му ваља са предузимачима по општину корисне преговоре водити. Упућујући добивене понуде комисији, одбор је очекивао од комисије да ће му она, проценив која је од добивених понуда релативно најбоља, казати услове, под којима би се најбољем од пријављених понуђача могли ови послови у концесију уступити, — разуме се ако би

овај најбољи понуђач на те комисијске услове пристао. Предајући понуде комисији, општински одбор дакле није имао намеру да тим кораком поништи или ма у чему промени раније одлуке своје, на име: одбор је општински и у овој прилици остао при ранијим радовима и сматрањима својим по овим стварима, т. ј. при томе: да је концесија једини пут, којим се водоводи, осветлење и канализација могу по општину корисно извршити. На кратко: општински одбор, отресајући се само празних речи и разговора, хтео је показаном одлуком својом поћи већ једним путем, који ће општину нашу најповољније и што пре довести да од речи буду дела, која ће, дела, корисно подмирити ове већ давно зјап ће преке потребе варошке. А бринући се овако у првоме реду о заштити општинских интереса и о што бржем подмрењу варошких потреба — општински је одбор, доносећи одлуку своју, по којој су комисији добивене понуде упућене, имао такође на уму још и то: да ће исцрпни само преговори са јављеним лицима одужити општину од дуга, који она морално дугује лицима, која јој се на расписани конкурсе одазваше.

Но, комисија непозната ваљда са побројаним назорима и обзирима одбора, који су, назори и обзири, конкурсе и понуде а за тим и комисију изазвали — није, као што сте из прочитаног извештаја видели, дала одбору онакво мишљење, какво је овај од ње тражио. И доиста, није могуће да би комисија, знајући за све ово што сам досад казао, могла још у самоме почетку свога извештаја предлагати одбору: да се све понуде без сваког даљег преговарања одбаце. Јер: ма да ни једна од поднесених понуда није без махне, ма да се ни једна од њих, као што сам и напред рекао, не би могла са коришћу примити у целини, т. ј. у свему онако како су поднесене, — ипак све то, мени се бар чини, не даје довољно разлога и оправдања да се понуде овако на пречац одбаце, као што то комисија одбору предлага. И доиста ако општина озбиљно мисли да већ једном подмири ове велике потребе своје; и ако су јављена лица озбиљни и савесни предузимачи, — онда то двоје у стању је начинити тачку споразума између општине и предузимача. Дакле и ако понуде нису у свему онакве, као што би желели, опет та само разлика не искључује могућност остварења ових послова баш и преко ових јављених понуђача.

Ја вас молим, господо, упоредите одлуку одборску са извештајем комисије, па ћете на први мах оназити: да комисија није у свему испунила своју задаћу, да комисија није одбору дала онакав одговор, какав је од ње тражен. Залуду ћете по извештају комисијском тражити: која је од поднесених понуда релативно најбоља, како би се по том са тим најбољим понуђачем могло ступити у детаљније и ближе преговоре. Тога мишљења у комисијском извештају нема, као што у извештају нема ни основе и услова, под којима би општина могла ове послове уступити најбољему од јављених понуђача. А то и једно и друго одбор је општински од комисије очекивао, то и једно и друго била је полазна тачка оне одлуке одборске кад је комисија изабрана, и по којој су, одлучи, понуде комисији упућене.

Дакле комисијски је извештај неподпу, и према томе комисија треба да га допуни. За то сам ја мишљења: да одбор врати комисији поново понуде с' молбом: да му комисија у наведеном смислу да своје мишљење.

Радећи овако, господо, мени се чини, да ћемо бити и логични и следствени ранијем раду нашем; следећући овај пут створићемо један веома видљив и јак доказ: да смо са пуно збиље и пажње и приступили и довршили овај посао са јављеним предузимачима. Иначе ако урадимо, као што нам комисија предлага, т. ј. ако добивене понуде овако напречац одбацимо, ми ћемо се тиме огрешиги и о наш ранији рад и о најобичнију уљудност, коју смо, ако ни са чега другог, а оно бар због учињених радова и путних трошкова, дужни јављеним понуђачима. И напоследку што је још најважније и најглавније, радећи онако као што нам комисија предлага, ми ћемо оставити да још дуго и дуго, на штету свију нас, остану ове преке варошке потребе у овом жалосном и очајном стању, у коме су сад. —

Јако је, господо, предлагати: да се понуде напречац одбаце; али ће бити тешко и претешко, ако се доцније ипак узмора прићи конкурсу и концесији. Ја вас молим задржите се мало по више на тој могућој евентуалности; упитајте се: ко ће нам се у будуће јавити, ако овако сад напречац ове понуде одбацимо, а доцније ипак узморамо прићи новоме конкурсу? Зар није корисније, зар није разложније, зар није напоследку и достојанственије и целесходније да се од добивених понуда избере релативно најбоља; па онда да се, избадив и из те најбоље понуде оно на што општина не може пристати, приступи преговору и уговору, који ће бити повољан и по општину и по сваког озбиљног и савеснога предузимача? Зар овакав исцрпан рад по добивеним понудама не тражи од нас како, што скорије намирење преких потреба варошких, тако и пажња коју смо, по најобичнијој уљудности, дужни јављеним понуђачима? Зар није напоследку боље и угледније коректним и правилним путем изводити и мање ствари по што је ова, која нам је данас на савет вање и решавање изнесена?

Руководен овим обзирима и разлозима ја сам мишљења и предлагам одбору: да се добивене понуде поврате изабраној комисији с' молбом: да се комисија изјасни, која је од тих понуда релативно најбоља; и да, осим тога, комисија пропише услове, под којима би се са тим најбољим понуђачем могло преговарати и уговарати. Те би, по мом мишљењу, био исцрпан рад по добивеним понудама; то би био рад угледан и по нас и по општину; то би, напоследку, био рад, после кога би тек могли са пуно разлога одбацити понуде, ако се не би срели и у свему споразумели са ниједним од јављених понуђача. — Тако само радећи, могли би с' образом и други пут приступити конкурсу и очекивати да ће нам се озбиљни и савесни предузимачи јавити. — То је што сам имао да кажем. У овоме предходном питању, то је мој предлог, који молим да се стави на гласање. —

Г. Председник. Чули сте господо извештај комисије а чули сте и мишљење г. Косте Петровића.

По извештају, који вам је прочитао, ви видите, да су главни разлози са којих се поднете понуде о водово-

дима одбацују ти, што су прво, понуде нејасне и неодређене код свију понуђача; друго, што сви нуде речну воду; треће, што нуде воду по скупу цену, по скупу, по што се то продаје игде и у којој вароши; и четврто, што понуђачи траже гаранцију за потрошњу воде; гаранцију, која се нигде не даје колико је познато. Шта више у многим варошима у Европи лиферанти воде осигуравају општини извесан, већи или мањи приход. И по мишљењу г. Косте Петровића све те понуде имају своје мане, али он држи, да би општина могла ипак ступити у преговоре са којим од њих и да би могла по споразуму коју и усвојити. Ја имам да одбијем нешто из говора г. Костиног.

Г. Коста тврди да је одбор поверио тој великој комисији, и то да она процише и услове, под којима би се општина могла погађати са понуђачима. Ја мислим да је одбор решио просто и јасно само то, да се све понуде упуте стручној комисији, те да их она прлучи све и да прими или одбије. Ја сам уз то тако решење одборско донето и молбу, да комисија каже: која је понуда релативно најбоља, и да ли се та најбоља понуда може усвојити без штете за општину; а то сам тражио не зато, да би дао прилике одбору, да се после може с тим понуђачем погађати, него зато, да би се у одбору после лакша дискусија водила о једној понуди, а не о неколико понуда. Дакле то је главни разлог за што је и то питање комисији упућено. Комисија није одговорила која је понуда релативно најбоља, јер су по њеном мишљењу све тако некорисне за нашу општину да није нашла за мудро или није умела одвојити ниједну између њих. Ја сам са њеним извештајем задовољан и одбор цео треба да јој је благодаран. Комисија није позвана одборским решењем да она процисује услове, како да се погађамо. Сад ако одбор реши, да се избере друга комисија, која ће и са те стране ствар проштудирати, то је друга ствар.

Дакле чули сте и мишљење комисије и г. Костино. Ја би желио да се о томе дебатује. Дајем реч г. Кости Црногорцу.

Г. Коста Црногорац. И ја сам господо био срећан те сам почаствован да уђем у ту велику комисију, али ни сам био срећан да будем позиван у ту комисију, кад је она овај посао радила. Са чега не знам да кажем. Кад је овај извештај свршен, поднесен ми је на потпис но ја га нисам могао прочитати а био сам оптерећен испитима и осталим пословима.

Прелазећи на ствар у колико је мени још у одбору познато ове су понуде нама јасне и разговетне. Ми смо тражили, да се понуде комисији даду. Данас читамо решење те комисије и налазимо такве изразе, да је комисија дала једну оштру критику на те понуде без икакве иницијативе одбора.

Ја се стављам на гледиште г. Косте Петровића који каже да одбор заиста има право да пита комисију, кад она одбија да у исто време каже, како би боље било. Према оној изреци: ко каже за што не ваља, треба да каже и шта би боље било. Овако и ми би сами могли још онога часа казати да неваљају понуде и да их одбијемо, али то нисмо на тај начин хтели чинити, док нам стручњаци не кажу како је боље да се уради.

Истина је цела за оно мишљење комисије, које вели, да је наука освештала да је вода изворна најбоља. И ми имамо златних извора из којих тече царска вода као што је Авала на које би нам Париз и Беч могли честитати.

Према изложеном концесионари ови, кад би имали стављене услове, под којима општина пристаје, може бити да би на исте пристали; — е тога би добро било да ове понуде упутимо опет истој комисији и да је умолимо, да нам каже под којим би условима ми могли да се упустимо у закључење уговора са предузимачима. Било би зло да комисија за љубав своје општине не би пожалила труда и нашла, под којим условима и којим путем треба да прође општина те да може примити коју од поднетих понуда. Ја господо кажем да су нам због наше немарности пропале школе и ако би нам сад и ово пропало, онда је на нама грех и знајте да нисмо јунаци од рада. (Чује се: врло добро. Тако је).

Г. Стеван Добривојевић. Господо док се читао извештај велике комисије ја сам у себи скицирао шта да изнесем одбору какав предлог да усвојим и како да се реши и био сам се сам забринуо хоћу ли моћи успети. Али сам срећан у томе био, јер су ми мишљења г. Косте Петровића и г. Косте Црногорца ствар расветлила. Они су изнели да понуде треба повратити комисији и умолити је да исте понуде употреби као материјал а да засебно она на основу тих понуда денесе своје мишљење, свој предлог и услове по којима би општина могла предузети извршење предузећа. Кад је одбор изабрао комисију за ову ствар ја сам онда ту био и ми смо имали такву намеру да комисија цени све поднете понуде, да избере која је најбоља па да по њој донесе своје засебно мишљење у чему је која најбоља у чему неваља и зашто, па после да каже под којим би се условима могло преговарати са предузимачима; управ она треба да предлог донесе засебан општини да ваља овако и овако да уради, а не просто да каже: не ваља ни једна. Овако ако остане као што је извештај значило би да нисмо ништа радили и тиме би се осујетила силна решења која су до данас донешена по том предмету у више одборских седница.

Грађани се туже што нема воде и вичу на нас и ми смо положили труда да једном ствар приведемо у дело. Сад комисија каже одбијам понуде а с тим каже да пристају и сва одборска закључења. Према томе и ми као нестручни требали би да кажемо одбијамо и онда значи да одбијамо сва одборска мњења да се до воде дође што је најнужније и било.

Ја имам господо само да вам кажем то, да одмах усвојимо предлог г. Косте Петровића и то у том смислу да се поврати понова великој комисији, да комисија од своје стране узме те понуде као неки шаблон и донесе свој предлог како може варош Београд што пре доћи до своје воде; и онда ћемо даље ми решити шта ће бити. Усвојмо овако. Ако тако не усвојимо, знајте да се уништавају сва решења одборска. Ја сам дакле за то, да се све ове понуде врате тој великој стручној комисији и да се она умоли да донесе свој предлог, како мисли да варош Београд дође под повољним условима до воде. (Чује се: Тако је).

Г. Председник. Ја опет морам узети у заштиту код комисију. Ви знате, да је комисија изабрана и састављена уз првих стручњака наших и оних људи, који управ највише знају о тој ствари и говорити и мислити и предложити. У тој комисији било је и 10. наших одборника и сви су они били противни овим понудама сем г. Косте Петровића. Та је комисија добро сватила оно, што је ној упућено и она је сасвим јасно одговорила, како треба да се одговори. Сад господо ви хоћете да се опет упути тој комисији и да се она замоли да изради пројект и услове, које је општина требала да изради пре, но што је расписала конкурсе за понуде за што је сама одговорила што је овако радила без основа и по мраку. Ако би се хтело да се замоли иста комисија да напише услове за објаву нова конкурса за водове, може бити да би се она могла и хтела пријети да учини и ту услугу општини; али ако мислите да јој вратите понуде па да она на основу које од њих пропише услове за погодбу, мислим, да би то било увреда, коју одбор не треба да донесе толикој комисији и тако одлично састављењу као што је она била.

Што г. г. Петровић, Црногорац и Добривојевић на поменуше, да је та комисија требала да избере једну оподнетих понуда као најбољу па да се општина на основу те понуде погађа са њеним офертантом, ја мислим, да то не само комисија није била обвезна према одбору, него да ни одбор није могао у том смислу упутити комисији речене понуде. Закон је прописао начин како општине могу ступити у погодбе за подизање својих грађевина и подмирење својих потреба. Тај начин јесте начин јавног конкурса. Погађање *tête à tête* (у двоје) коси се са тим законом и начином. Јз би желио да знам на основу кога закона да предложете ово, и који би тај био. који би се погађао.

Г. Стеван Добривојевић. Господо, сав говор господ. председника циља на то да не би ова стручна комисија увређена била. Ми на то неидемо. Ја држим у оваквим важним питањима не треба се обазирати, хоће ли комисија, бити увређена или неће. Нама је овде главна ствар да се умоли комисија, да она од оних понуда избере једну, која ће најкориснија бити и да донесе своје мишљење а и услове како би могли доћи до тога да се варош снабде водом. А ово што кажа г. председник како ћемо се погађати, ми заиста морамо се лицитацијоним путем погађати. Прво дакле да изведемо услове под којим се можемо погађати, па онда долази лицитација ако се баш морамо параграфа држати. Дакле господо сва је ствар у овоме и за општину ће најкорисније бити да овако урадим да се умоли велика комисија да од понуда избере која је најкориснија и да нам каже како треба да радимо да што пре до воде дођемо а да за општину корисно буде. (Чује се: Тако је).

Г. Коста Петровић. Г. председник врло је добро погодио дух и смисао одборског решења. Ако доиста не стоји у одборском решењу, да се понуде упућују комисији с тим, да се она изјасни: која је од понуда релативно најбоља, г. председник је за свој рачун, сам радећи погодио тежњу и смисао решења одборског.

Не би имало смисла упућивати комисији понуде а

не казати јој да одбор од ње очекује чути: која је од поднесених понуда релативно најбоља.

Слажући се с г. Добривојевићем, да је извештај комисије само критика понуда, а не и основа и упуство, по коме би општина ову ствар што пре и са коришћу могла извести — ја ипак остајем при томе да комисија треба да допуни свој извештај, — баш и ако стоји то да одлуком одборском није од ње тражено да каже: која је од поднесених понуда релативно најбоља. Ако се је раније погрешило, не треба и сад грешити. Но није се ни раније погрешило, нити ће мо се и сад ма о што огрешити, ако замолимо комисију за допуну њенога извештаја. Иначе ако примимо извештај комисије, т. ј. ако поднесене понуде сад одбацимо, биће ни више ни мање до то: да ствар овако преку и веома потребну оставимо нерешену још неколико месеци, а можда и неколико година.

Јер, господо извесно је ваљда да општина у својој режији није кадра да изврши овај посао; дакле да јој остаје концесија једини пут. Водећи дакле о томе рачуна и предпостављајући при том да општина узмора опет прићи новоме конкурсу, питам вас, господо, ко ће се јавити од понуђача да се општином преговара, кад се са овима, с којима су толико вођени преговори, тако на пречац свршава.

Даље, имам да одговорим г. председнику на оно што рече: по коме би закону могли преговарати са овим понуђачима и ко ће да преговара с њима. Одбор ће и даљи посао са јављеним предузимачима водити и радити, по оном истом закону, по коме је комисија изабрана; по оном истом закону по коме и вечерас о овој ствари реч водимо. А преко кога ће се преговори водити и то је такође законом наређено.

Морам напоменути да ми, будући далеко од сваке увреде, нити вређамо комисију, нити багателишемо њен рад, кад је молимо да свој извештај допуни; кад се апе лујући на патриотизам чланова комисије, на наше стручњаке, обраћамо молбом: да нам кажу под којим условима да примимо понуду, те да Београд један пут дође до срећног остварења и подмирења ових данашњих преких потреба. Ја вам, господо, као правник кажем, да се нећемо огрешити ни о какав закон, ако комисији на ново упутимо ствар и ако под условима, које нам буде комисија прописала, ступимо у преговоре с извесним предузимачима.

Ја остајем при томе, да се ова ствар врати комисији и да се комисија најучтивизије замоли, да нам да мишљење, која је понуда релативно најбоља, да нам пропише услове, под којима би могли примити понуду, — наравно ако понуђач пристане. Не пристаје ли пак понуђач, и не могнемо ли закључити с њиме уговор; онда не остаје ништа друго него расписати нов конкурс на оној основи и са оним условима, које нам комисија прописала буде.

Г. председник споменуо је да је се приликом расписивања конкурса радило у магли. Ми смо имали 17 понуда из саме Француске; ми смо знали шта треба да напишемо и могли смо то учинити. Али смо овако урадили по предлогу г. Мих. Вујића садаш. министра финансије, јер смо рачунали да ћемо на овај начин добити по-

вољније понуде, него кад би прописали ми сами услове; дакле не стоји то да смо у магли радили.¹

Г. Марко Стевановић. Ја ћу само неколико речи да кажем. Честитајући господи говорницима који говоре о овој ствари, хоћу само то да кажем, да су позвани и остали грађани да нзе помогну својим мишљењем у овој тшкој ствари, и ја мислим да се могу присутни грађани овде изјаснити и дати своје мишљење, у колико се ко осећа и има шта да примети: да ли је чије мишљење коректно; а и г. председник је позвао грађане, и у приватном разговору казао, да ће дозволити и осталим грађанима да о овоме предмету говоре, и присутни грађани треб. да даду своје мишљење, јер можда ће њихово мишљење бити боље.

Г. Председник. Присутни грађани имају право говора; нека се обрате за реч, и добиће је.

Обраћам пажњу г. г. одборницима, да пре него што би решили да се ова ствар по ново упути комисији или не, да би требало бити на чисто и питањем какву воду хоћемо. Понуђачи сви нуде, да снабдевају варош, са савском водом, а одбор је на неколико седница пуних једногласно решио, да се само изворна вода употребити и кад сам казао да је рађено у мраку, — израз је потежак и ако не желим да кога вређам — казао сам за то, што одбор није прописао никакве услове техничке, и што се они који су расписали стечај за водоводе нису обазирали на решења одбора и жељу грађана него су расписали стечај за снабдевање вароши савском водом. Дакле, господо, ако решите да се понуде врате комисији, дужност нам ће бити да кажемо какву воду желимо да се вароши даде. Ако то не кажемо, комисија не може ни радити. Комисија је казала да треба изворску воду да употребимо, и ми треба да одговоримо ако мислимо друкчије; а ако мислимо као и они, да им кажемо, *где или изворне воде?* која би се могла у варош довести.

Г. Марко Леко. Ја нисам мишљења, да се ова ствар на ново даје комисији. Комисија је савесно свршила свој посао и потпуно одговорила на сва питања. Дакле, по ново ј ј давати ствар на проучавање нема смисла, а не можемо тражити од комисије, да нам она изради и планове, и пројекте и др., т. ј. све оно, што је требала сама општина да спреми пре но што је стечај расписан. Дакле, мислим да не можемо натоварити комисију, и тај посао. Комисија је извршила свој задатак и ја сам мишљења, да одбор усвоји извештај комисије, који смо мало час чули.

Г. Коста Петровић. Имам да одговорим г. М. Леку, што вели да ми не можемо оптерећавати комисију и наметати јој нове дужности. Па и ми сви овде имамо својих послова и своје дужности и проводимо време у општинском раду; па и чланови комисије, као грађани ове вароши, имају у неку руку дужност према општини да јој се на молбу одазову. Ово тим пре, што ми и не тражимо да нам комисија изради планове.

Г. Председник. Свакојако, господо, лакши је посао бити одборник и дати мишљење о тако великом предузећу. За израду тих планова, треба времена од више месеци, и ако би их радили чланови те комисије, они би морали да напусте своје редовне послове, којима се баве.

Ја мислим да такву израду планова треба хонорисати и да не можемо тражити, да нам израде планове бесплатно чланови комисије из патриотизма. Ви знате да се је општина погађала с неким странцима и обећала им велику суму — 40—50.000 динара да праве штудије пре него што се приђе израђивању плана. Упутити комисији да изради планове, ја мислим, да би то значило, натоварити јој терете, које не би била у стању да изврши, а не би било ни оправдано.

Г. Ст. Дривојевић. Морам да одговорим г. Марку. Г. Марко Леко каже да нема смисла враћати ову ствар комисији и да би била увреда и тражити од ње, да донесе нове услове, него општина треба да изради планове. Да општина уме, да су одборници стручњаци да направе планове, онда не би тражили комисију, и за то се обраћамо стручним људима, које је општина школовала да нам даду помоћи, и ако одбаце и неће бадава да раде, онда да им платимо. Ми морамо ово да радимо, и ако хоће да им се плати, онда да платимо. Дакле мишљења сам: ми да умолимо комисију да изнађе пут, како да се дође до воде, и ако неће бадава да ради — ако је скопчано с новцем, с дијурнама — онда ће се општинско представништво старати, да и плати; јер кад плаћамо и другим предузимачима, онда морамо да платимо и за ове планове и пројекте.

Г. Милутин Марковић. Ја имам да кажем две-три речи. Главно је питање по моме мишљењу, да ли је комисија одговорила на ово, што је од ње захтевано. Ја мислим да је одговорила више него потпуно; она је од почетка до краја цитирала сваку појаву за што не вреди и какве би последице биле, кад би општина те понуде примила. Ја мислим да је комисија потпуно одговорила својој задаћи, која је одбором постављена.

Г. Коста Петровић изнео је сад своје назоре. Ја не знам шта је сметало г. Кости Петровићу, кад је он члан те комисије да не покаже своје назоре тој великој комисији, те да их и она зна, него их сад износи одбору. По што је он тако урадио, то је без икакве важности, и ја се нећу на њих да обзирем, него имам само то да кажем, да мишљење г. Косте Петровића стоји у великој противности са ранијом одлуком одборском у овом питању. По досадањим одлукама решавано је увек већином гласи у једној прилици, кад је одбор најпотпуније био заступљен, сви су били за то, — сем г. К. Петровића, који је био за савску воду — да се варош снабде изворском водом, дакле тако рећи читава варош је за изворску воду, а сад г. Коста тражи и препоручује; да се настави рад по истим понудама и захтева да се с овим понуђачима преговара, који нуде савску воду. Ако би се ово усвојило, то би значило да поништавамо раније одлуке одборске, да се варош снабде са изворском водом. Па чак и да је одбор решио да је то изнуђено, да се варош снабде са савском водом, према мишљењу тако стручне комисије — да се варош снабде са изворском водом — ми не треба са оваквим понуђачима да настављамо преговоре већ са онима, који нам нуде изворску воду, а посебице у овом случају, кад је и одбор решио да се снабде изворском водом. Дакле усвојити сад да се варош снабде

савском водом, значило би да понишtimo оно што смо раније урадили, а какве су понуде, комисија је казала, она је казала да не вреде и да нам нису такве понуде потребне.

И ја сам мишљења да у овом случају нема смисла ни разлога да се овај рад комисији повраћа и да се наставља рад са овим понуђачима, а друго је питање што износи г. К. Петровић, а које су приставили г. г. Ст. Добривојевић и К. Црногорац — кад не ваљају ове понуде, шта сад треба да радимо? — У колико се сећам, на одборској седници, у тој прилици казато је да пробамо овако: да ми тражимо, какве ће услове понуђачи ставити, па према томе да ми пропишемо услове. Дакле оно што смо мислили, кад смо решавали, сад је изашло, и сад нам не смета ништа да донесемо одлуку, и ми можемо да умолимо комисију да нам да своје мишљење, па ако каже да требају планови, онда да се израде; и кад би било прецишћено то питање, да нам каже на каквим основима морамо извршити то предузеће, а то би нам казали вештаци. После тога морали би да распишемо конкурсе, или да општина нађе ма какав други начин или могућност да изврши то предузеће.

Дакле то је питање са свим друго, и ово питање нема везе са понудама, које су у основи противне оним назорима које је одбор усвојио, а то је да се варош снабде изворском водом, и ја мислим да би било врло рђаво, да ми настављамо рад с тим понуђачима, и да с њима општина ма какве преговоре води. За то сам мишљења, да се ове понуде одбаце и да се преко предлога г. К. Петровића пређе на дневни ред.

(Свршиће се)

ТРГОВИНА

Стање пијаца

Београд 1 Септембра 1887 год:

(за месец август)

Прешло је преко општинског кантара:

1,457.748	кила	Пшенице	по 10·57	дин.
199.372	"	Пшен. браш (лебног	" 16 44	"
41.250	"	" " " "	" " " "	"
6266	"	Кукуруза	по 10·21	"
255.701	"	Јечма	" 7·14	"
555.125	"	Овса	" 7·62	"
20.259	"	Ражи	" 7·52	"
35 930	"	Мекиња	" 6 50	"
1275	"	Криза	" " " "	"
2752	"	Пасуља	" 21	"
2621	"	Коре брезове	" 10	"
467	"	Катрана	" 18	"
311.784	"	Креча	" 3·50	"
608 904	"	Сена	" 3·96	"
158.420	"	Сламе	" 2·57	"
27.975	"	Лука црна	" 6·50	"
482	"	Вуне пране	" 1·20	"
2527	"	Масти	" 1·26	"

63.400	лит.	Ракије меке	" 21	"
25.300	"	Вина црна	" 28	"
5800	"	" бела	" 26	"
89 580	"	Свиње	" 75	"
27.107	"	Кромпира	" 6	"
75.695	"	Грожђа	" 21	"
1387	"	Крушака	" 10	"
2061	"	Јабука	" 12	"
4474	"	Сира	" 55	"

УВОЗ ИЗ АУСТРО УГАРСКЕ

66.170	кила	Брашна	" " " "
4433	"	Пасуља	" " " "
24.000	"	Мекиња	" " " "
3020	"	Шпиритуса	" " " "

ИЗВОЗ ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ

126.865	кила	Суви шљива	" " " "
10.345	"	Пекмеца	" " " "
24.889	"	Шишарке	" " " "
10.176	"	Шподиума	" " " "
2129	"	Вуне овчије	" " " "
4066	ком	Комада кржа овчији	" " " "
90.497	"	" " " " јагњећи	" " " "
58.473	"	" " " " јарећи	" " " "
1154	"	" " " " ковлака	" " " "
19	"	" " " " лисији	" " " "
2	"	" " " " видре	" " " "
2	"	" " " " курјака	" " " "

О Г Л А С

Одбор општински у сееници својој од 2-ог т. мес. из законских узрока, није одобрио лицитацију за набавку 1000 до 1500 кубни метара шљунка потребног за оправку крагујевачког друма. С тога ће се понова на дан 21. т. мес. од 3 до 6 сати после подне држати јавна усмена лицитација у канцеларији инжњерског одељења суда ово општинског за набавку горње количине шљунка. Лицитација држаће се од кубног метра заједно са подвозом до на лице места поменутог друма. Ко жели да се ове набавке прими пека горњег дана у означено време на лицитацију дође и положи 300 динара кауције у готовом или у српским државним папирима од вредности.

Из седнице суда општине вароши Београда Г. №. 725 у Београду 5 Септембра 1887 год.